

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto K 10.

1/2 leta 5

1/4 . . . . . 2.50

Posamične številke stanajo . . . . . 8 vin.

Na naročila brez doposlane naročilnice se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 85.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Goriški deželni zbor.

Iz Gorice pišejo v »Südslavische Rundschau«:

»Z napetostjo pričakovano otvoritveno zasedanje goriškega deželnega zbora je poteklo povsem mirno. Na mestu liberalnega imamo sedaj italijansko-klerikalnega deželnega glavarja. V deželnem odboru sedijo en italijanski klerikalec, en italijanski liberalce in pa dva pristaša slovenske samostojne narodne stranke, dočim so si poprej italijanski liberalci delili moč z dvema slovenskima klerikalce. Do stvaritve delovne veščine do danes še ni prišlo in kakor se nam zdi se deželni glavarju Faiduttiju ni mudilo s tem. On je izjavil, da je bilo preteklo zasedanje določeno le v formalne svrhe. Tudi vmes pa se nahaja, ako pustimo konstituiranje na strani, kočljiva točka: verifikacija mandatov italijanske mestne in veleposestniške kurije. Dočim je italijanska ljudska stranka poprej govorila o razveljavitvi liberalnih mestnih mandatov, je ta svoj namen kar nakrat opustila, zadovoljivši se očividno z odpovedjo kandidature dr. Pettarina v deželni odbor in upošteva, da ima v važnih slučajih liberalne glasove proti narodnim koncesijam že tako vedno na razpolago. V slovenskih poslanskih krogih se je močno občutilo, da je pri enakosti glasov deželni glavar opetovano dirimiral proti Slovincem, dočim je v otvoritvenem govoru obljuboval, da si vzame za vzgled bivšega deželnega glavarja Coroninija, ki se je poln takta vzdrževal dirimiranja. Čisto naravno je torej, da se pojavlja v slovenskem taboru proti italijanski ljudski stranki in nje voditeljem neka nevolja. Sluti se o njej, da hoče v deželi gospodariti, čeprav je majhna po številu, s tem, da si ustvarja večino od slučaja do slučaja. Prišli bi torej v razpravo samo načrti, ki bi prijali deželni glavarju in bi italijanski klerikalci pritegnili Slovence k sebi enkrat, da bi potlačili italijanske liberalce. Drugič bi pa te privabili, da bi jih izgrali proti narodnim in gospodarskim željam Slovincem. Ni treba imeti kdo ve kake izvežbanosti v parlamentarizmu, da bi se ne uvidelo nemogućnosti te dvojne igre. Že pri verifikacijskem vprašanju se je razbila politika deželnega glavarja, tako da je dal odgovoriti deželni zbor do decembra, da se izogne končanju deželnega zbora, za njegovo stranko neprijetnemu. Slovinci se niso protivili temu, da dobi italijanska ljudska stranka čas za obširno revizijo svoje politike in taktike. Edno je že danes gotovo: Deželni glavar in njegova stranka bodo morali popolnoma opustiti ljubimkanje z italijanskimi liberalci, primorani bodo, ne posluževati se jih več z izgovorom v narodnih vprašanjih, marveč skleniti pošteno in odkrito s Slovinci po narodnem sporazumu deželni načrt za celo funkcijsko dobo deželnega zbora. Daljše umikanje v odločilnih vprašanjih narodne enakopravnosti Slovincem ni več mogoče. Pereče vprašanje slovenskih šol v Gorici, občinskega štatuta za Gorico, volilne reforme za deželni zbor in trgovsko-obrtno zbornico mora biti rešeno, da se pride po eliminiranju teh spornih točk k uspešnemu delu. Drugače se more že danes deželni zbor proglasiti za delo nezmožen in slava italijanske ljudske stranke bo hitro pri koncu. Slovinci, varani v svojem pričakovanju, se bodo varovali, da bi sledil temu fiasku še drugi.«

O našem deželnem zboru.

(Dalje.)

Davek na pivo.

Poslanec Fon je stavil v deželni zbornici nujni predlog za povišanje naklade na pivo s 4 K na 8 K. Italijani so predlagali, naj se predlog izroči finančnemu odseku. To se je tudi zgodilo. Poslanec Fon je razlagal, da je tako povišanje naklade na pivo nujno potrebno ter da utegne nam dati že prihodnje leto okoli 200.000 K. Tudi zakonski načrt ima pripravljen in sam finančni minister mu je zagotovil, da se načrt predloži v sankcijo, ako ga sprejme deželni zbor!

Izmed poslancev se umevno ni nikdo postavil proti povišanju naklade na pivo, ali izrekla se je potreba, da rajši počakajmo, da bomo videli, kaj dobi dežela iz malega finančnega načrta in kako povišanje te naklade se da doseči; to je bilo pač previdno. Vsa zbornica je čutila, da z nujnostjo ni nič, da pa treba to reč resno vzeti v pretres in ob prvi priliki priti na dan s potrebnimi predlogi. **Noben poslanec namreč ni verjel Fonu**, da ima tako zagotovilo od strani finančnega ministra, da bo načrt predložen v sankcijo, treba je le, da ga sprejme deželni zbor. Kako, da bi ravno poslanec Fon imel tako zagotovilo, kako, da bi ravno njemu finančni minister ukazal napraviti načrt za povišanje naklade na pivo s 4 K na 8 K in to kar najnujnejše! **Mi smo pa tega mnenja, da če bi bilo tako povišanje že sedaj mogoče, če bi vlada želela tako povišanje gledé na slabe deželne finance, potem bi bilo o tem prav gotovo informirano predsedstvo deželnega zbora in iz odbora bi bil predložen načrt s primernim priporočilom.** Tako je pa kar naenkrat poslanec Fon zaupnik finančnega ministra, po njegovem nalogu ima v žepu pripravljen zakonski načrt in ponosno diktira zbornici, naj takoj sprejme, kar hoče on. V prejšnji zbornici je bil Fon precej tih in porinjen in si je nakopaval lepo mirno sokrivdo na finančnem polomu naše dežele; sedaj ko so v tleh v zbornici, ko ve, da on nič ne šteje in ni v nikaki odgovorni večini, pa se hrupi in hoče po vsej sili kar čez noč sanirati deželne finance. Le pomislite, ljudje božji, kaj je hotel Fon in kaj so zavreli ti nesrečni liberalci! Nezmotljivi Slovinci pravi: »Z novim davkom na pivo bi bila dežela dobila velike dohodke, ki bi se bili vsaj deloma lahko porabili za rešitev raznih gospodarskih naprav, za ceste, vodovode, itd. In vsaj deloma bi se dali ti dohodki porabiti za rešitev raznih gospodarskih naprav, za ceste, vodovode, itd. In tako dalje, to povdarjamo. Z delom od 200.000 K bi se dalo vsaj ta različna dela napraviti! Tam pri »Slovincu« znaje res dobro računati, koliko stanejo ceste, vodovodi, razne narave gospodarske.... in tako dalje. »Slovinci« hoče imeti pri gonji radi naklade na pivo popoln efekt. S povedanim še ni zadovoljen; zato je začel pisati še to: da so »liberalci« meni nič tebi nič zavrgli davek na pivo, ki bi pomenil velik dohodek deželi.... Kdo je zavrgel davek na pivo? **Odseku je izročil pred-**

log, kakor je hotel laški krščanski socialcec dr. Bugatto. Vsi govorniki, slovenski kakor laški, so se izrekli za povišanje naklade na pivo, **ali Fonu ni nihče nič verjel**, kar je pravil o ministrih in o gotovosti, da bo zakonski načrt sprejet. Odtod taka jeza po »Novem Času« in tako zavijanje resnice in laganje po »Slovincu«! — Vsak pa si sam lahko napravi pravo sodbo o početju klerikalcev, ki važna gospodarska vprašanja, vredna resnega razmotrivanja, izigravajo v demagogične svrhe. Resni zastopniki ljudstva ne delajo tako.

(Konec pril.)

Predavanje dr. Ilešiča.

Kot neizčrpiliva kašča, kot neusahljiva zakladnica so nam balkanski dogodki. Vedno na novo črpamo iz njih navdušenje, vedno z nova se učimo iz njih. Toliko se je pri nas že govorilo in pisalo o balkanskih dogodkih in vendar niso zgubili prav nič na zanimivosti. Nasprotno, vedno rajše se pečamo ž njimi, ker so nam vedno bolj jasni, ker jih vedno bolj razumevamo. Da bi jih pa tudi razumeli z našega stališča, da bi znali, kaj se moramo učiti iz njih, v tem namenu je govoril v soboto v polni dvorani »Trgovskega doma« dr. Ilešič. Izvajal je:

Zopet se odpirajo hram muz. Kjer se zbirajo ljudje z velikim umom in pogumom, tam je danes zbirališče muz. To je pri nas. V drugih deželah pa se zbirajo muze v krasnih poslopih, na vseučiliščih in akademijah, pri nas pa pri pogumnih ljudeh. V Socialnih maticah. Veliko ljudi hodi posecat hram muz, a ne hodijo tja vsi iz čistih namenov. Koliko ljudi je, ki hodijo tja le zategadelj, da dobe potem službo, koliko je ljudi, ki obiskuje dome muz le iz gmotnih koristi. Ne tako vi, ki ste prišli v Trgovski dom iz čistega navdušenja, da slišite misli drugega moža, da se vam iz teh misli porodi dvom, oče vsega napredka. Štejem si v čast, da otvarjam predavanja »Narodne Prosvete«, da predavam prvi pred Vami, ki Vas vodi le lepa misel vedoželjnosti.

Predavati mi je o zgodovinskem pomenu balkanskih vojn. Upam, da bo tema zanimala vse, saj niso balkanski dogodki samo pri nas, izzvali največje navdušenje, temveč so se čutili sunki teh dogodkov po celi Evropi. Nastane vprašanje, kaj bo posledica teh dogodkov? Vse mogoče zaključke si lahko dela človek, pa tudi najženjalnejši ne more podati sigurnih. Pred kratkim so praznovali bitko pri Lipskem. Kako krasno bodočnost so prorokovali razni ljudje »tlačeni narodom«, ki mora nastati za nje, ko bo vržen »tiran vseh tiranov« — Napoleon. Pa hujše sužnosti niso trpel narodi nikdar pod Napoleonom, kakor jih je potem čakala, ko so bili »osvobojeni«. Danes pač priznavajo, da je bilo Napoleonovo čiščenje prestolov začetek ujedinjene Nemčije in Italije. Ali takrat so govorili proroki drugače. Ravno tako nezanesljiva so pa prorokovanja o bodočnosti Balkana. Zato ne bomo govorili o tem.

Ravnal se pa bom po starem geslu, da je zgodovina učiteljica narodov, iz dogodkov spoznavamo vrline in napake balkanskih narodov in iz tega se učimo. V začetku so se ravnali zavezniški reku, ločeno korakati pa skupno udarlati. »Getrennt marschieren, vereint schlagen«. Če so pa hoteli to vršiti, so morali

vedeti eden za drugega, so morali biti poučeni eden o drugem. Tu bi bil za nas prvi nauk. Moramo biti informirani eden o drugem, naš boj mora biti skupen in potem bomo tudi skupno zmagovali.

Zavezniški so si medsebojno pomagali. Posebno Srbi so na vse strani pomagali. Eden, pa je bil, ki se je branil pomoči. Ponosni črnogorski junak je hotel sam osvojiti Skader. Zgubil bi čast, če bi ne osvojil sam Skadra. Ali če bi takoj v novembri sprejel srbsko ponudbo, bi morebiti bil danes Skader črnogorski. Splendid isolation, sijajna osamljenost, ni za male narode. In isto se more zgoditi nam Slovincem, če bomo hoteli biti osamljeni. Mi se moramo kam nasloniti. To je drugi nauk.

Pa potem so prišli ti žalostni dogodki, ko smo vsi trepetali, ko se je začela srbsko-bolgarska bratomorna vojna. Zavezniški so imeli pogodbo, po kateri se naj bi razsodila vsa nasprotja. Ali skupnost je bila le na papirju, nikjer pa ni bilo skupnosti na duši. In tisti, ki je rušil to skupnost, tisti je kriv vojne. Skupnost pa rušijo, ki vedno naglašajo solidarnost, pri tem pa udrihajo čez sosedo, da nastane potem sovražno razpoloženje proti sosedu. Tisti rušijo skupnost, ki precenjujejo sebe in podcenjujejo sosedo, ker dražijo tako k spopadu, najbolj pa rušijo skupnost oni, ki vedno govore le o svojem lastnem narodu, o drugih pa ledeno mrzlo molče. Kako naj zrastejo potem skupna čustva, če nihče o drugem ničesar ne ve? Ti ljudje vedno govore, vsak naj dela na svoji nivi, ko bo na zadnji dan bomo pokazali, kdo je pridelal več. Ali tudi dve reki tečeta vsaka zase in vendar bi bila večja sila v njih, če bi si združeno iskale svojo pot v morje.

Dve skoraj enako močni državi sta si stali na Balkanu nasproti, Srbska in Bolgarska. Vprašanje nastane, ali moreta dva enako močna sosedo ostati prijatelja. Eden pazi na drugega, da ne postane drugi silnejši, večni boj je med njima, dokler ne zmaga eden, dokler ni drugi ponižan. Ponižani pa išče sedaj samo prilike, da se maščuje. Tako sta si v večnem nasprotju. Ena možnost je, da si nasprotujeta oba enako močna tako dolgo, dokler se ne uničita. Pa še druga možnost je to. Vzameja se, kot se vzameta fant in dekle, skupno gospodarstvo imata. Potem je pač vseeno, čegava je katera stvar, od njiju je, potem tudi ne more nastati prepir radi te slovenske ali hrvaške šole. Če pa je skupno gospodarstvo, potem je treba tudi skupno delati. Tu pa ne zadostuje samo čitanje sosedne literature, temveč slovenski literat mora tudi pisati za sosedo in obratno.

Samo troje je mogoče. Ali smo osamljeni in poginemo, ali se medsebojno uničimo, ali imamo na skupno gospodarstvo. Samo to je mogoče, vsako besedičenje o slovenski realni vzajemnosti je na fraza. Pri tem se pa ni treba prav nič bati za zgubo individualnosti. Nobeno dekle ne izgubi vsled poroke svoje individualnosti, čeravno zgubi svoje ime. Dušna vez mora biti med nami in obvarovani bomo vseh hudih posledic.

Mnogo razočaranj je prinesla balkanska vojna. Podurilivom nemških listov smo mislili, da so Srbi najslabši narod na Balkanu, videli na smrt, da so bili najbolj poraženi. Videli smo, da je bilo pri njih povsod ena sama harmonija, predvsem je pa harmonirala politika in generalni štab. Ne tako pri Bolgarih. Tam tudi ni bilo har-

monije med politiko in vojnim poveljstvom in iz tega vzroka je danes Bolgarska ponižana. — Nešteto krat se pri nas govori, kaj je najvažnejše, ali gospodarstvo, ali politika, ali kultura. Pa vse je enako važno, eno brez drugega ne more obstati. Srbi so nam pokazali, da je treba harmonije na vseh poljih.

Še o eni stvari moram govoriti, cenjeni poslušalci ste gotovo že uganili, da moram tudi jaz omeniti Albanijo, ki jo je mati hvalila, še predno jo je porodila in za katero se je priglasilo kar več očetov. O nobeni drugi deželi se ne govori danes toliko kakor o Albaniji. Tega mesta si pa ni priborila Albanija iz lastne sile, temveč to mesto so ji dali njeni pokrovitelji. In tu se moramo vprašati Slovenci: Ali bi dobili mi pokroviteljev, če bi postala naša domovina kedaj tako važna, kot je danes Albanija? Naša dolžnost je, da jih dobimo. Nikakor ne smemo misliti, da je vsaka katastrofa izključena. Kadar pa pride katastrofa, tedaj se ne bo nihče oziral na našo kulturo, le to bo veljalo, kar bomo mi veljali. Mi sami pač ne bomo mogli biti jeziček na tehnični tam, kjer se bo tehtala veljava svetovnih sil. Rabili bomo pokroviteljev nujno, zato moramo pa že danes na to delati. Mi rabimo politike, ki se bode ukvarjala tudi z mislijo, kaj bo iz nas, če pride katastrofa.

Vsled pokroviteljev dobi Albanija svojo neodvisnost, dobi pa tudi svoj jezik. Ali ta jezik bo le nepotrebna prometna ovira. Drugače je to pri nas Slovincih. Nismo ravno številni a naš jezik ima, naslonjen na mogočno drevo Jugoslovanstva svoj pomen, ima svojo življenjsko pravico. Če smo oprti na jugoslovanstvo, ima naš jezik pomen, če smo v zvezi, v skupnem gospodarstvu z Jugoslovanstvom, potem je naša bodočnost jasna.

Iz Plavi v Lindar

Škoda našemu trgovcu, vzročena od pošte.

Plave so v naši deželi, v bližnji Soški dolini, Lindar je v Istri.

Lansko leto smo poročali, kako je hodila neka povzetna pošiljatev iz Plavi v Lindar 13 dni. Letos pa je, v znamenju napredka menda, rabila poštna pošiljatev, povzetna kot lani, še enkrat toliko in še en dan po vrhu; oddana je bila v Plaveh dne 20. septembra, dospela pa je v Lindar v Istri 17. oktobra.

Neki trgovec iz Lindra naroča sir v Plaveh. Lani je romal do Lindra sir 13 dni, letos pa 27. Lansko leto, po tako pozni dospelosti, se dotični trgovec v Istri ni več oglašil. Rabil je pač sir in dasi je vedel, da je sir iz Plavi dober, ga vendar ni več naročil, ker si ni bil gotov, kedaj ga dobi. Recimo, da ga rabi čez par dni, dospel mu pa še le po 13!

Trgovec v Plaveh se je obrnil nanj, nevdarjaje, da njega pač ne zadene nikakr krivda: krivda je na pošti. Trgovec v Lindru se je zopet oglašil in naročil sira za 30 K. Toda glej! Lani je čakal 13 dni na sir, letos pa 27! Dne 20. septembra je bila v Plaveh oddana povzetna pošiljatev, v Lindar je dospela pa 17. oktobra, 27 dni, to ni malenkostna zamuda!

Tako ima zbog nerednosti na pošti ubogi slovenski trgovec škodo. Interesantno bi bilo vedeti, kje le je romala okoli ta nesrečna pošiljatev sira iz Plavi? Poštno ravnateljstvo je dolžno preiskati to stvar in poskrbeti, da se kaj ta-

kega nikoli več ne pripeti. Pa kako to, da se je zgodilo ravno slovenskemu trgovcu dvakrat to, da je prišla njegova pošiljatev v Lindar s tako zamudo? Ali tiči tu vmes tudi kako narodno sovraštvo, kaka konkurenca? Poštno ravnateljstvo, kakor rečeno, je dolžno, preiskati to stvar in v javnosti naznaniti rezultat. Takih prometnih razmer med Goriško in Istro ne bomo trpeli!

Vodiška Johanca.

Dogajajo se na svetu velike reči, ki dvigajo narode in jim dajejo nova bogastva, pa ti dogodki gredo preko nas, komaj nežen odziv rode pri nas. Vse drugače pa je, če se zgodi v domovini škandal, takrat se predramijo ljudje in takoj so vsi poučeni o vseh posameznostih škandalov. Ali da bi sklepali ljudje in mislili, zakaj je škandal nastal, to se zopet ne zgodi. In vendar se da prepričati nov škandal samo takrat, kadar se ljudje iz izvršenega kaj nauče. Ker ne maramo, da bi se nanovo osramotilo naše ljudstvo s slučajem vodiške Johanca, zato se pečamo z njim in zato hočemo razložiti našim bralcem, kako se je stvar vršila. Ne bomo pa pozabili pokazati krivce kot tudi one, ki niso nastopili proti sleparijam Johanca, dasi je to bila njihova dolžnost.

Pred kakim pol letom se je začela polagoma širiti govornica, da je v Vodicih na Kranjskem svetnica. Vedno več se je govorilo o novi svetnici in kmalu so prišle tudi posameznosti na dan. Ljudje so govorili, da je v vodiškem župnišču (Vodice so občina v sredi med Kranjem in Kamnikom) zelo sveta ženska po imenu Johanca. Ta sveta ženska da je deležna posebne milosti božje, ker kadar se zamakne v molitev, ji prične teči kri iz glave prs in nog. Ko so nekateri ugovarjali, da to ne more biti res, so ljudje ogorčeno zavračali vsake dvome, ker čudeži se gode vendar v župnišču in sam vodiški župnik je poleg, kadar se dogajajo čudeži. In lakikoverni ljudje so hodili tramoma v Vodice, dajali za drage maše Johanca denar in bili tako nesramno osleparjeni. Zgodilo se je pa, da je potrebovala Johanca krvi in vzela je izvoščka, (kupčija je torej dobro šla) in se peljala v ljubljansko kladnico po telečjo kri. To je pa bilo usodepolno za njo, ker izvošček jo je poznal in drugi dan je vedela vsa Ljubljana, da rabi »sveta« Johanca telečjo kri. S tem je bil konec njenega svetništva v Vodicih, začeli so jo iskati orožniki. Pa mesto, da bi sedaj prenehala s svojimi sleparijami, je nadaljevala svoje nečedno početje in potovala po samostanih, kjer je skušala na novo dobiti iz ljudi denarja. Bila je na Goriškem, Primorskem in po drugih krajih, dokler jo ni končno doletela roka pravice in jo je orožništvo aretiralo pri Vizmarjih in jo oddalo deželnemu sodišču v Ljubljani.

Johanca je čisto preprosta ženska. Njena sleparija pa je tako komplicirano izvedena, da je izključeno, da bi bila brez pomagacev. Kateri so ti ljudje, to bo že še pokazala sodna obravnava. Pa ljudje nikar ne mislite, da delamo Johanca krivico, če ji pravimo sleparica, ker tako, kakor je delala ona, ne dela pač nobena svetnica. V laseh je imela večjo kroglo iz kavčuka, iz katere so šle fine cevke pod lasmi in se končale na čelu. Enako je imela tudi cevke pod srajco, na prsih in na nogah. Te kroglice je napolnila s telečjo krvjo, kadar je bila »zamaknjena«, se je premetavala po postelji in s tem prišikala kavčukasto kroglo, da je začela teči kri iz cevk. To je pa ravno bil višek njenega čudeža. Takrat pa je začela praviti o drugem svetu. Po navadi je seveda le pravila, da je ta že tako dolgo v vica, da grozno trpi in da prosi odrešenja. Če bi ona molila zanj, bi bil gotovo kmalu rešen. In ljudje so segali v žep in dajali denar. Tako se govori, da so našli pri Johanca 7000 K denarja. Za polletno »delo« gotovo kraljevska plača. Tako je torej sleparija Johanca pol leta neimoteno in sedaj nastane vprašanje, kako je mogoče, da se vrši taka zloraba vere, tako nesramna sleparija javno pol leta neovirano? Kje so bile oblasti, ki včasih tako hitro dobe krivca, kje so bile sedaj? Kje je pa predvsem bil knezoškofijski ordinarijat, ki ni nastopil proti temu, da se je vršila sleparija javno v župnišču? Če bi takoj v začetku nastopil župnik Vodiški

proti Johanca, bi bile sleparije nemogoče. On jo je pa, mesto da bi jo dal zapreti, vzel še v zaščito. Pa kako to, da je tudi ljubljanski škof sedel na lin, ker drugače bi vendar nastopil proti slepariji. — Kako to, da sploh ni bilo duhovnika, ki bi nastopil proti tej slepariji? Da, pač bili so posamezni, pa so morali umolkneti. Zakaj so tako ščitili Johanca? Ta vprašanja morajo biti razjasnjena. Pa še lepše je to. Tri mesece je ležala ovadba na okrajnem glavarstvu in vlada ni nastopila proti slepariki. Kako to? se sprašujemo vnovič. Vlada, škof, duhovništvo vse ve za vodiško Johanca, pa nihče se ne zgame. Pa državni pravnik, ki tako marljivo bere in beli ljubljanske napredne časopise, ali se ne spominja, da je bral o vodiški Johanca in zakaj ni vsaj on nastopil? Pa še je bilo premalo zaščitnikov vodiške Johanca, priti je moral še novi. Napredni poslanci so vprašali v krajskem deželnem zboru deželnega predsednika barona Schwarzza, kaj je z vodiško Johanca, zakaj oblasti ne ustavijo njenih sleparij? In kaj je odgovoril deželni predsednik? Pa ta sploh ni prišel do besede, ker je deželni glavar prepovedal govoriti o vodiški Johanca. V deželnem zboru, kjer je isti dr. Šušteršič najvehemetneje napadal že vse, od ministrov pa do najrevnejšega deželnega cestarja, v tem deželnem zboru se ne sme govoriti o vodiški Johanca, dr. Šušteršič ne nusti razpravljati o tem, da bi vlada in škofijski ordinarijat ustavila sleparjenje ljudstva. O razpravi bomo pa seveda obširno poročali.

Balkan.

Počasi se vrača na Balkan mir in tako bo kmalu deležno od neštevilnih vojsk utrjeno prebivalstvo blagov miru. Celotna Albanija zadobiva počasi mirno lice.

Srbske čete se vračajo v domovino in sicer večina po železnici iz Bitolja v Solun in od tam v Belgrad. Kadar se vrnejo vse čete v Srbijo, se izvrši demobilizacija tekom dveh tednov. V soboto so zapustile zadnje srbske čete Albanijo, kar je sporočil srbski poslanik Jovanović tudi grofu Berchtoldu, da se mu tako umiri kri.

V Cetinjah ustanovi srbska vlada svoje poslaništvo in sicer bo poslanik Dragomir Štefanović, dosedanji generalni tajnik v zunanjem ministerstvu.

Tudi Črnogorski vojaki so zapustili popolnoma albansko ozemlje, tako da je saj glede Albanije intervencija Berchtolda nemogoča. Čuje se pa že o novih konfliktih. Srbija noče vrniti svoje železniške proge orientalski družbi, katere last so bile dosedaj te proge. Avstrija grozi z intervencijo in pravi, da mora Srbija storiti isto kot ostale balkanske države, ki so svoje proge vrnile družbi. Dosedaj se vrše še pogajanja. Upanje je, da se zadeva mirno reši. Seveda bo pa morala družba v narodnostnem in vojaškem oziru poslušati Srbijo.

Grško-turška pogajanja se ugodno nadaljujejo.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Poslanska zbornica. — Položaj se je znatno poslabšal. Rusini groze z obstrukcijo in sicer ne samo s tehnično temveč tudi s hrupno. V ta namen so se že preskrbeli rusinski poslanci s potrebnimi piščalkami. Njihove zahteve so upravičene in zmerne, a kljub temu nočejo Poljaki ugoditi njih željam. Sedaj se vrše še pogajanja in vlada in drugi poslanci se trudijo na vso moč pripraviti Poljake do koncesij. — Tako je ustavljeno skoro vse delo. — Delegacije bodo sklicane najbrže 18. novembra.

Inozemstvo.

Čeh — ameriški poslanik na Balkanu. — Karel Vodiška, Čeh v Čikagu, lastnik pivovaren, bogat mož, je imenovan ameriškim poslanikom za balkanske države. Novi diplomatski zastopnik severoameriške republike nastopi svoje mesto takoj. Prebival bo najbrže v kakem važnem kraju Srbije.

Volitve v Italiji. — Ob zelo slabih udeležbi so se vršile v nedeljo v Italiji volitve za državni zbor. V Rimu je volilo le

30 odstotkov volilcev. Volitve so bile mestoma zelo vilharne. Pri teh volitvah je volilo 5 milijonov novih volilcev, ker so volili tudi analfabeti so morali čisto na poseben način določiti glasovanje. Dosedaj je znan rezultat iz 392 krajev. Vseh poslancev je 508. Ozihi volitve je treba 74. Iz 116 okrajev pa še manjkajo podatki. Vlada ima sigurno večino. Med stranke se razdele mandati tako: liberalci (vladni) 190, radikalci (vladni) 43, konstitucionalna opozicija 15, republikanci 10, reformistični socialisti 15, oficijelni socialisti 25, klerikalci 20 poslancev. Mesta so večinoma volila socialiste, dočim so na deželi izvoljeni vladni priistaši. Izvoljen je tudi bivši ministar Nasi, ki je bil radi sleparij zaprt, in sicer je izvoljen v dveh okrajih.

Politični preobrat na Španskem. — Dosedanji liberalni ministerski predsednik grof Romanomez je dobil v zbornici nezanimivo in je moral vsled tega demisionirati. Kralj je njegov odstop sprejel in je nato poveril novo vlado konservativcu Mauri. Ta pa ni sprejel vlade, temveč je nasvetoval bivšega predsednika zbornice Dapo. Dosedaj še ni znano, je li Dapo sprejel vlado. Liberalni listi zahtevajo liberalni kabinet in napovedujejo demonstracije. Bati je se, da v najkrajšem času izbruhnejo nemiri po deželi. Posebno v Barceloni je razpoloženje prebivalstva nad vse nevarno.

Domače vesti.

Predavanje prihodnji petek. — V petek bo predaval g. dr. B. Vošnjak. Izbral si je aktualen in velezanimiv predmet, »Pravo manjšin«. O pravu manjšin so v rabi najrazličnejša, toda večinoma napačna mnenja. Predavatelj nam hoče podati s teoretičnega državnoznanstvenega vidika, toda v poljudni obliki bistvo moderne ustavne oblike. Demokracija pomeni odločevanje po volji večine. Vendar ima tudi manjšina gotove pravice. To je posebna važnost za Slovence — sploh slovanske narode, ki so po posameznih deželah umetno stisnjeni v manjšine. Treba si predočiti pravo opozicije in obstrukcije v zakonodajnih zborih, pravo mestnih in občinskih manjšin (kar je zlasti važno za Gorico!), vprašanje zastopstva po kurijah, vprašanje proporca in preglasovanja, pluralnosti in enakosti pri volitvah, nadalje upravno in sodno enakopravnost, »enakost pred zakonom«, ki je včasih tako iluzorna. — To predavanje obeta biti za vsakogar sila zanimivo in smo prepričani, da vzbudi pri goriških Slovincih primeren odmev ter da bo zlasti sedaj, ko se pripravljajo važne izpremembe za goriške Slovence in ko je treba podrobne informacije o teh sodobnih vprašanjih, — dvorana polna!

Hevaški gledališki igralec Robert Matijević naznanja, da priredi v soboto 1. novembra »pri jenu« vesel gledališčen večer. Začetek ob 8. uri.

Akad. ferialno društvo »Adrija« v Gorici opozarja vse prijatelje društva, da se vrši prvi prijateljski sestanek v četrtek 30. t. m. v gostilni »Pri petelinčku« ob osmih zvečer. Tovariši, udeležite se sestanka polnoštevilno.

Herr Casapiccola, poslušajte! — Velika je bila skrb policije v petek zvečer za par nemškutarjev in Nemcev, ki so zborovali »pri treh kronah«. Oboroženi redarji so oblegali kar dve temni ulici. 30 redarjev je bilo pripravljenih, da na povelje planejo in storijo svojo dolžnost. Taka velika skrb za nemškutarje. Toliko varstva za par ljudi, katerim noče nihče nič hudega! Mi smo umeli dobro, z a k a i tak aparat. Grehi pa se nabirajo in kmalu jih bo toliko, da potlačijo grešnika k tlom.... Ali bi ne bila umestnejša tako velika skrb za javno varnost po noči na raznih krajih mesta? Na Kornu na primer o polnoči ropar lahko oropa, ubije in speče človeka na ne bo nobenega redarja blizu; za tistih par Nemcev v svetli sobi na varnem pa je bilo potrebno veliko varstvo z nabasanimi revolverji in sabljami zvečer ob 8. uri. Skrbi za varstvo po noči v Gorici ne vidimo nobene. Potrebne se stražnice na raznih krajih mesta in polnočna služba. Na to stran naj g. nadkomisar Casapiccola obrne svojo skrb; ho bolj prav, kot pa tako skrbno čuvati železničarske nemškutarje »pri treh kronah«!

Kadite samo cigaretni papir
Centaur
kjer je najboljši

Ustanovni občni zbor Podpornega zaloge »Simon Gregorčič« za uboze učence c. kr. slovenske državne gimnazije v Gorici. — Ustanovni občni zbor tega društva se je vršil v nedeljo 26. t. m. Zborovanje je otvoril prof. A. Ipavec. V svojem nagovoru je poudarjal potrebo takega društva, ki ima namen nadomestovati Gyulayev fond, ki je obstojal na stari gimnaziji in od katerega se ima nadaljevati novo društvo vsaj tretjino njegovih dohodkov. Naglašal je, da novo društvo ne more in ne bo delalo konkurence že obstoječim dijaškim podpornim društvom. Nadalje je omenil, da je društvo že začelo s tem delovati, da je sprejelo slov. učne knjige stare gimnazije, nakupilo nove in jih razdelilo med dijake. V ta namen se je porabil znesek 136 K kot preostanek lanske veseličnice slovenskih srednješolcev, druge knjige se je kupilo n. upanje. Za društvo vlada veliko zanimanje. Znani podpornik slov. mladine, ki noče nikdar biti imenovan v javnosti, je daroval 100 K, trgovec Hribar je obljubil 5 oblek, primarij dr. Göstl bo dajal kosilo enemu dijaku, dr. Breclj bo brezplačno zdravil one dijake, katere priporoči društveni odbor. Pri volitvi odbora so bili izvoljeni: predsednik dr. Pirievce, odborniki prof. Lavrenčič, Prijatelj, Rauter, dr. Šorli, Šavla in trgovec Hribar, namestnika dr. Orel in prof. Devetak, prevlednika šolski svetnik Šantel in prof. Berhnič. Pri slučajnostih je prof. Ipavec izrazil željo, raj bi društvo v prvi vrsti podpiralo kmečke fante, dr. Pirievce pa je poudaril potrebo, da si društvo zbere neko glavnicu kot nedotakljiv fond in si s tem zagotovi stalne dohodke. S tem je bilo zborovanje končano.

Avto goriškega magistrata v jarku. — Danes dopoldne je hotel avto kreniti v bližini Starega pokopališča na Tržaško cesto. Cesta tam visi in pri obratu je padel avto v jarek. Popraviti ceste na pametno in zakriti jarek ob viseči cesti. Ali goriškim magistratovcem to praviti!

Central Bio. — Nedeljske predstave z vojaško godbo so pri občinstvu jako priljubljene, kar se je videlo iz obilnega obiska med temi predstavami. Pa tudi vsopred je bil velezanimiv. Jako lep vsopred se nam obeta tudi za danes in jutri. Predstavljal se bode drama »Svetilnik smrti«, ki je izdelana v barvah. Kdor je videl predstave z barvanimi filmi, gotovo ne bo zamudil te prilike ogledati si tudi te vso v barvah izdelano dramo. Cene so običajne.

Komisar Resen razžaljen. — Rozina Konič, uslužbenka in R. Figelj iz Pevme sta bila obtožena, da sta prinesla na goriški trg nezrelo grozdje in da je Figelj razžalil komisarja Resna. Pri okrajni sodnji je bila Koničeva obsojena na 5 K globe in Figelj na 20 K. Pri vskljeni razpravi pa je bila Koničeva popolnoma oproščena, cena razžaljenja gospoda komisarja Resna pa je padla od 20 K na 5.

Pod avtomobil dr. Breclja je padel na Vinavskem Anton Črnigol iz Skrilj. Dr. Breclj je baje zadosti opozarjal Črnigola na avtomobil, ali Črnigol je bil baje pijan in tako se je zgodila nesreča. Dr. Breclj je naložil Črnigola v avtomobil in ga peljal v Gorico k usmiljenim bratom.

Zaorli so nevarnega slemarja, ki je prišel v našo deželjo iz Amerike. Tam se nahaja neki Nikolaj Zuliani iz Gradeža. Ta se je izdal za Zulianija in prodal vse njegovo imetje. Ko so ga aretirali, je bil, da je bolan. Zato se nahaja sedaj v bolnišnici, kjer pa pravijo, da je mož popolnoma zdrav.

Na 5 mesecv težke ječe je obsojen 33 letni Alojzij Ponton iz Marjana, ker se je pregrešil nad neko mladoletno deklico. Vsak mesec se bo enkrat tudi postil. Pred sodnijo se je izgovarjal s pijanostjo.

Nezvesta služkinja. — 21 letna Marija Zuliani je doma iz Videmske provincije. Služila je pri Mariji Pičulinovi v Gorici. Osumljena je tatvine; zato so jo te dni aretirali.

Eno nogo je zgubil že pred leti 63 letni Josip Antončič iz Tomaja; sedaj si je zlomil še drugo. Revež se nahaja v tukajšnji bolnišnici.

Ujeti in zaprti so v soboto »svetnico« Joharco. Zanimive slike o tem je dobil »Slovenski Ilustrovani Tednik«, ki jih priobči ta teden, in bo torej todedenska številka še bolj zanimiva, od prejšnje. »Slovenski Ilustrovani Tednik« s slikami o ujeti Johanci izide v četrtek 30. t. m. in že

sedaj opozarjamo občinstvo nanj. Dobiiva se tudi v trgovini A. Gabrščka v Gorici.

Zatekel se je pes brak (samica) bele dlake, sliši na ime »Herta«. Kdor bi kaj vedel o njem, je naprosen sporočiti eventuelno psa poslati Fr. Lebanu, učitelju na Trnovem, kjer dobi primerno nagrado.

Domača politika.

Slovensko politično društvo v Gorici ima že široko razpleteno delovanje političnega, gospodarskega, socialnega značaja. Vrši pa se tako delovanje brez hrupa in oboje, upošteva, da pametna resna beseda na pravem mestu kaj zaleže in mora dati sigurnejše in lepše uspehe nego hrupenje. Tako delo se ne vidi, ali čutilo se bo po uspehih. — Za danes beležimo na primer, da je Slov. politično društvo storilo vse potrebne korake na kompetentnih mestih glede neznosnih razmer na državnem kolodvoru v Gorici, ki morajo že vendar enkrat prenehati!

Slovensko politično društvo v Gorici razvija svoje delovanje po deželi in ima beležiti dobre uspehe, da si je politično delovanje v današnjih časih vsled zbežanosti, ki vlada med ljudstvom iz raznih razlogov, jako težko. Število članov Slovenskega političnega društva vendar lepo narašča.

Slov. pol. društvo je potrebno, nova politična organizacija nujna; zato se bo nadaljevalo delo in razširilo po celi deželi. Le pridno naj se priključajo povsodi s pristopom v društvo!

Prosveta.

Prvi redni občni zbor »Socialne Matice« v Gorici se je vršil v nedeljo dne 26. oktobra. Poročila so pokazala, da je bilo prvo leto zelo plodonosno za »Socialno Matico«. Obširnejše poročilo prinesemo radi pomanjkanja prostora prihodnjic. Soglasno se je izvolil sledeči odbor: Predsednik: dr. Bogumil Vošnjak, Gorica; podpredsednik: dr. Fran Hešič, Ljubljana; I. tajnik: Vladimir Knallič, Gorica; II. tajnik: Karel Cigoj, Gorica; blagajnik: prof. A. Sovrč, Gorica; knjižničar: prof. dr. K. Ozvald, Gorica; odborniki: dr. Vekoslav Kisovec Trst; I. pl. Kleinsavc, Trst; Andrej Čok, Trst; prof. I. Berce, Ljubljana; prof. dr. D. Lončar, Idrija; prof. E. Gangl, Idrija; prof. dr. Ljudevit Pivko, Maribor; dr. Ernest Kalan, Celje.

Književnost.

Dr. Gustave Le Bon: Psihologični zakoni razvoja narodov. Založila znanstvena knjižnica »Omladine«. Cena 2 K 50 v. — Opozarjamo vse naobraženstvo na to epikalno delo, ki ga odlikuje ne le temeljita znanstvenost temveč tudi poljudna pisava. Delo je prevedeno skoraj že v vse evropske jezike, v originalu pa berejo to znamenito delo tudi že Turki, Arabci, Japonci, Indijci, Armenci in drugi narodi. Slovenskemu prevodu je dodana avtorjeva slika se faksimilom in predgovor je napisal znani slovenski znanstvenik Albin Ogriz, ki je tudi oskrbel prevod. Oprema knjige je uzorna, kot smo sploh vajeni pri založništvu »Omladine«. Obširnejšo oceno prinesemo. Za sedaj pa toplo priporočamo vsem knjigo v nakup. Naroča se pri »Upravništvu Omladine« Praga II, Tiskarstva Gregra syn.

DOPISI.

Iz komenskega okraja.

Iz Tennice. — (Klativitez.) — V četrtek popoldne je obiskal tukajšnjega krčmarja Štepančiča izmeniten gost — podpisal se je za Alojzija Podgornika, doma iz Šmartnega — ter izrazil željo, da bi rad poznal kako boljšo gospodično v svrhu mojitve. Po krčmarjevem priporočilu pošlje po neko gospodično, ki ga vpraša kaj želi. Ta pa kar meni, tebi nič, vpraša jo za roko. Gotovo se mu je zelo začudila in se prav srčno nasmejala. »V tej stvari morate, g. redar (predstavil se je za redarja iz Trsta ter da ima 14 dnevni dopust) malo počakati, ker jaz ne prodajam svoje ljubezni tako ceno kot vi« in je odšla. Pri krčmarju je kupil mnogo cigarec »damen«, se prav dobro pogostil,

prenočeval ter drugo jutro okrog 11. po dobrem zajutru odšel s pretvezo, da gre k vikarju ter da se kmalu vrne h kosilu. Gospodinja je istočasno hotela v njegovo sobo, a zaman, kajti ključ je vzel s seboj. Krčmarji naj pazijo na svoje ključce, gospičice pa na svoje srce!

Iz Gabrovice. — Pri nas se je pred kratkim ustanovila podružnica N. D. O. Pravila je oblast sprejela na znanje. Vsi delavci v našo narodno organizacijo! — Pri nas mislimo na ustanovitev mlekarke zadruge. Potrebna je. Zganimo se!

Iz ajdovskega okraja.

Iz Rihemberga. (Odkritje spominske plošče.) Kakor znano, je bilo odkritje v naši občini spominske plošče generalnemu majorju Vidmajerju, ki se je boril proti Turkom in Francozom. Vidmajer je bil sin advokata grofa Lanthierija. V zastavah je bil Rihemberg, prišli so k nam poleg veteranov razni visoki gospodje. Namestnika je zastopal namestništveni podpredsednik grof Attems, navzoč je bil deželni glavar prošt Faidutti, nam. svetnik Rebek, baron Locatelli, baron Teuffenbach, oficirji iz Gorice, grof Coronini itd. Sveto mašo je služil župnik Štrancar ter imel potem govor o slavnosti. Obširno je govoril predsednik veteranskega društva Jacobi, omenjajoč med drugimi našimi rojaki duhovnika Križnana, ki je bil pesnik, matematik in izdelovalec orgelj; v Admontu kažejo njegove orglje kot veliko posebnost. Govoril je grof Attems, nam. svetnik Rebek, deželni glavar Faidutti. Svirala je godba. Podpredsednik veter. društva Neffat je izročil ploščo v varstvo našemu županu Colja, ki je primerno odgovoril. Slavnost se je izvršila lepo v miru. Razni gospodje so govorili v treh jezikih, torej tudi slovensko. Vsa slavnost pa je imela na sebi nekaj neprijetno tujega. To je naš utis in naše ljudstvo je ob tej priliki tudi govorilo, sicer tilho pač pa dovolj razumljivo.

Iz sežanskega okraja.

Iz Sežane. — O tramvaju iz Sežane na Opčine se je že mnogo razpravljalo in pisalo in stavljeni so bili predlogi in načrti na kompetentnih mestih. Ali ta reč se doslej še ni realizirala. Seveda je ne pustimo pasti, marveč kličemo vse poklicane faktorje na pomoč, da se uresniči naša želja. — Gospodarsko želimo napredovati na celi črti. Med drugim potrebujemo sadjarsko društvo; sadja okoli nas je dosti, potreba pa je živa, da bi se pomnožilo primerno sadno drevje, za kar bi skrbelo sadjarsko društvo. Dobiček bi ne bil majhen. Torej — na delo!

Iz goriške okolice.

Iz Št. Ferjana. — (Neverjetno, pa resnično!) V noči od zadnje nedelje na ponedeljek je nastal v gostilni g. podžupana Fr. Trpina lud pretep. Pretep se je pričel, ko je v prepiru nekdo (!) prvi prislonil zaušnico nekemu mladeniču. Vse skupaj je bilo radi neke živalne debate radi našega redarja, katerega obstoj ali odpustitev iz službe je glavni predmet raznih Št. Ferjanskih politikov. Brat tistega nekdo je prizadjal močno rano na roki nekemu mladeniču, ki si je moral še isto noč poiskati zdravniške pomoči v gor. bolnišnici. Videli homo, kake posledice bode imela preiskava orožništva. Pa ne da bi se vse zamazalo! — O tem pretepu homo še govorili.

Iz kanalskega okraja

Iz Kanala. — Tukajšnje šolsko vodstvo je prejelo dne 25. oktobra t. l. iz Solkana potom pošne nakaznice od »neimovanega šolskega prijatelja« 20 Kron za šolske potrebščine revnim učencem širne občine Kanalske. Blagemu darovatelju srčna hvala! Šolsko vodstvo: Verč, voditelj.

Gospodarske vesti.

Na dvorazredni obrtni nadaljevalni šoli v Solkanu prične novo šolsko leto 4. novembra t. l. Vpisovanje onih obrtnih in trgovskih vajencev, ki se še niso oglasili pri županstvu v Solkanu, bode 4. novembra od 11. do 12. ure predp. v pisarni šol-

skega vodstva v Solkanu. K vpisovanju je treba prineseti zadnje spričevalo ljudske oziroma katere druge šole. Vodstvo obrtne nadaljevalne šole v Solkanu 24. oktobra 1913. Vodja: Fr. Bajt.

Strokovna nadaljevalna šola za zidarje v Renčah prične šol. leto 1913/14 v sredo 5. novembra. Vpisovanje novovstopivših učencev se vrši 1. in 2. novembra od 10. do 11. ure predp. v šoli. Sprejemajo se tudi zidarski vajenci iz drugih občin. Vpisnina 2 K.

Ceste in mostovi v naši deželi v državnem proračunu. — Kakor vsako leto, se nahajajo tudi letos prispevki v državnem proračunu določeni za ceste in mostove. Tako: za preložitev koroške državne ceste med Trnovim in Srpenco 15000 K (doslej je bilo v proračunu že 359.700 K; ves potrošek je proračunjen na 336.000 K); za cesto Dol-Otličca 6.500 K; za zvezno cesto Dolenje-Škrijevo-Vrhovlje 30.000 K kot zadnji obrok; za popravo ceste Idrijsko-Livek 16.000 K; za vozno cesto iz Kanala v Lig in Marjino Celje 19.500 K; za cesto Dobrovo-Vipolže-Števerjan 25.000 K; za cesto iz Grgarja v Kalin Avče 53.700 K; za cesto iz Čepovana v Gor. Trebušo 22.000 K; za obrežno cesto Trst-Sesljan-Tržič 15.000 K; za most čez Sočo pri Zagraju 100.000 K; za uravnavo Soče in hudournikov 94.000 K.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo »Sokol« na Dobrovem je priredilo v nedeljo dne 19. t. m. cvetlični dan v prid slov. visokošolcem. Pri tem se je nabralo 31 K, kateri znesek se je odposlal akademskemu fer. dr. »Adrija« v Gorici. Omenja se da se je ta dan vršil samo v Biljani in na Dobrovem ne pa tudi v Medani kakor je bilo prvotno določeno, to pa vsled v zadnjem momentu nastalih ovir. Mogoče bode cvetlični dan pozneje. Vsem darovalcem prisrčna hvala!

II. telovadni nastop naraščaja Sokola v Komnu preteklo nedeljo je vspjel jako dobro. Vse točke programa so bile izvršene v polno zadovoljnost občinstva. (Obljubljeno nam je obširneje poročilo.)

Tekma in Sokolska veselica v Prvačini sta vspeli jako dobro v čast Sokolskim društvom. Veselica je bila animirana. Več prihodnjic.

Razne vesti.

Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju se bo vršil v ponedeljek, 10. novembra t. l. v pisarni g. dvornega in sodnega odvetnika dr. St. Larajne. I. Bräunerstrasse 10. ob 6. zvečer z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo odborovo (tajnikovo in blagajnikovo). 2. Poročilo preglednikov. 3. Volitve. 4. Slučajnosti. Ako zbor ne bo sklepčen ob določeni uri, se vrši uro kasneje ob vsakem številu navzočih udov (§ 22 dr. p.)

Akad. društvo slov. agronomov »Kras« na Dunaju priredi svoj prvi redni občni zbor 3. listopada ob 8. zvečer v gostilni »Jaitner« XVIII. Ladenburgg. 16. Gostje dobrodošli.

Obsojena ruskega špijona v Zagrebu. — Ruski špijon Kopkoep je bil v Zagrebu obsojen na smrt na vešalici, to se je zgodilo 13. t. m. Kopkoep je prišel lani v Zagreb v svrhu špijonaže v področju 13. vojnega zbora. Ako ga cesar ne pomilosti, bo ruski špijon obešen 2. ali 3. novembra.

Avstrijski nadporočnik ustreljen v Albaniji. — Nadporočnik 70. pešpolka Ghilardi po priimku je bil ustreljen v nekem snopadu s Srbi. Odšel je bil v Albanijo, da organizira albansko orožništvo. Njegova mati je bila pred kratkim v Belovaru umorjena.

Truplo patriarha Bogdanovića, katerega se je že več časa pogrešalo, kakor znano, so končno našli v reki Ache pri Lendu.

Slovečki drzni aviatik Pogoud je vzletal v nedeljo v Berglinu. Njegovim držnim poletom s preobračanjem v zraku je prisostvovalo pol milijona ljudi.

Okrožnica

vsem občinskim zastopom dežele
Goriško-Gradišanske.
Prijava za nakup trt.

Deželni odbor sprejema prijave za nakup trt cepljenih na ameriški podlagi pripravljenih po sistemu prišilnega kalenja, kakor tudi sadnih drevesc in murv vzgojenih v deželni trtnici in drevesnici leta 1912—1913. Vrste trt in sadnih drevesc so razvidne iz pridjanega pregleda.

Kdor se namerava prijaviti za nakup cepljenk v deželni trtnici, naj predloži deželnemu odboru nalično vlogo ter naj v njej navede:

1. vrsto cepljenke in podlago, kakor tudi množino vsake posamezne vrste cepljenk, ki jih želi kupiti in

2. ali namerava dvigniti cepljenke jesonni ali spomladi.

Trt, ki so cepljene na ripario portalis ali rupestris monticolo se dobi 100 za 18 kron ne glede na to, ali se dvignejo jesonni ali spomladi.

Sadno drevje: Marelice in breskve po 50 K sto v jeseni, po K 60 spomladi.

Vse druge vrste sadnih rastlin po K 25 sto v jeseni, po K 30 spomladi.

Veroneškim murvam je cena 35 K za za sto, nizkim 20 K, divjim murvam pa 6 K za tisoč rastlin.

Gene trt so določene tako, da ima priti vsak kupec po naročeno blago v deželno trtnico in sicer jeseni tekem meseca novembra, spomladi pa najpozneje do 10. marca 1914. Po preteku te dobe deželni odbor ni več odgovoren za to, da naročniki dobe trte.

Vsako naročilo potrdi deželni odbor posamezno; naročniki plačajo za davek 15% svote vslisane naročila tekem osmih dni po prejemu potrdila, da se je gotični naročnik zabeležil. Zadavek je plačati deželni blagajni, ki potrdi prejem.

Morebitne troške za odpošiljatev cepljenk plačajo naročniki. Le tem se zaračunijo tudi troški za skladanje in sicer 1 krona za vsakih tisoč ali manj cepljenk.

Pri pretresovanju prošelj za dobitvev označenega blaga se bo dajala prednost malim posestnikom. Naročil za nasade izven dežele se sploh ne sprejme.

Deželni odbor nikakor ne odgovarja za škodo, ki bi jo morala imeli naročniki vsled tega, če se kupljene cepljenke ne primajo.

Občinskim zastopom se nalaga, da razglasijo te okrožnice, da bodo mogli vsak interesent si pridobiti koristi, ki jih nudi vinogradnikom in sadjerejcem, brez stremljenja za dobičkom, deželna trtnica, kjer se vzgajajo izborne cepljenke za obnovitev vinogradov, ki so najboljše sredstvo proti pogubnemu delovanju trtne uši.

Občinskim upravam se nalaga, da nahirajo morebitne prošnje za zabeložbo in jih potem predložijo deželnemu odboru.

Rastline se lahko naročajo s pridjanimi tiskovinami.

Ob enem se opozarja vsi vinogradniki in sadjerejci, da si morejo vsak dan ogledati deželno trtnico v Podturnu; v ta namen se imajo obrniti do nadziralnega osebja.

Deželni odbor
Deželni glavar:
Dr. Faidutti.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabriček (odgov. J. Fabčić).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 66 vin. Ako je oglas obsežnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na večini (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Neugasse 20. 343-9

Proda se hiša z lopo in ograjenim dvoriščem v St. Petru pri Gorici. Cena 3000 kron. — Natančneje se izve v gostilni »pri zlatem orlu« istotam. 344-1

V nedeljo 26. l. m. se je na renškem lovu zašel lovski pes. Pes je belopikast, ima kratek rep in sliši na ime Tref. — Kdor ga je vjel, naj ga pripelje v Renče k A. Hebat, kjer dobi primerno nagrado. 348-1

Sidro-Thymol-mazilo
za lahke poškodbe (rane), nezaceljene rane in opekline. Doza K — 80.

Sidro-Liniment. Capsici compos.
Nadomestilo za sidro-Pal-Expeller.
Dobrota otažujote mazilo za prehlajenje, reumatizem, trganje po udih, itd.
Steklenica K — 80, 1.40, 2.—

Sidro-Albuminat-železna-linktura
za malokrvnost in bledico.
Steklenica K 1.40.

Dobi se skoro v vsaki apoteki ali pa direktno Dr. Richter-jevi apoteki »pri zlatem levu«, Praga I, Elizabethstrasse 5.

Naznanilo.

Sl. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril v Kanalu št. 75

NOVO MESNICO,

kjer bodem vedno imel vse vrste mesnine na razpolago in sicer: goveje meso, teletino in svinjino kakor tudi suho svinjsko meso, kranjske klobase, paprika špeh, domače salame ter domačo svinjino.

Naročila pošiljam tudi po železnici.

Za obilen obisk se toplo priporoča

Teodor Pristavec,
mesar v Kanalu.

116-1 349-3

ODLIKOVANO

MIZARSTVO

: z električnim mehaničnim obratom :

ANT. ČERNIGOJ

Gorica, Tržaška cesta št. 18.

Izdeluje: vsa stavbena dela,

okna, vrata, podove. . . . .

Zaloga pohištva omare, mize,

postelje, stolice, okvirje, blazine in šuste. . . . .

Zaloga: Strugarskih in rezbarskih izdelkov. . . . .

Steckenpferd

liljno mlečnato milo

od tvrde Bergmann & Co., Tetschen na Labi

ostane nedosegljivo prej in slej v svoji učinkovitosti proti pegam in je neizogibno potrebno za umno negovanje kože in lepote. To spričujejo priznana pisma, ki nam dohajajo vsak dan. Dobiva se po 80 vin. v lekarnah, mircilnicah in trgovinah s parfumi. Ravno tako izkušena je liljna krema »Manera«, ki ohrani damam čudovito nežne roke. Dobiva se v tubah po 70 vin. povsod.

Čitajte v Vašo lastno korist!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogateti le s srečko! **TURŠKA SREČKA** je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zaujo izdani denar, varno naložen kot v hranilnici, **POZOR!** Prihodnje žrebanje se vrši 1. decembra 1913! 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 kron. Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah! Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno **Češko industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani 5.** Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji. 347-3

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju
LIEBLEIN & Co

Comontna malta, beton, apnena malta napravi neprodorno za vodo samo

STEARIT (obl. zavarovano).

Najidealnejše sredstvo za osušenje vseh vrst in za zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto. Malta zmešana s Stearitom ima 50—100% večjo trdnost kakor druge primesi. (Uradno preizkušeno).

Edina prodaja in zastopstvo:

F. P. Vidic & Komp. — Ljubljana.

Gorica Iv. Felberbaum Gorica

Corso Jos. Verdi 11 — Via Caserma 15

nasproti izvoznemu trgu.

Velika izbèr izgotovljenih oblek

za moške in dečke

Površne suknje za moške od K 25— naprej	Obleke za dečke od K 5.50 naprej
Obleke " " " " 20— " "	Hlače za moške " " 2— " "
Štajerske jopice " " " " 22— " "	Nepremoč. pelerine za moške 15— " "

Kakovost izvrstna, kroj eleganten.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposke ulice št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.

Račun poštne hranilnice listv. 837.315.

Na občnem zboru dne 27. aprila 1913. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem so na razpolago hišni hranilniki.

Z zvišanjem obresti hranilnih vlog vsled splošnega podraženja denarja, zvišati so se morale sorazmerno tudi dosežanje 5%, oz. 6% obresti od posojil.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1912. s 6%.

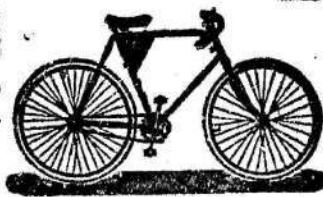
Stanje 31. dec. 1912: Zadržnikov 1822 z deleži v znesku 57.012 kron. — Hranilne vloge: 1,022 156 05. — Posojila: 898.203.—. — Rezervni zaklad: 125.235'36. — Lastno premoženje: 383.926.76.

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Altena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste hodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrsto šivanja in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen. Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po to- varniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Cuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

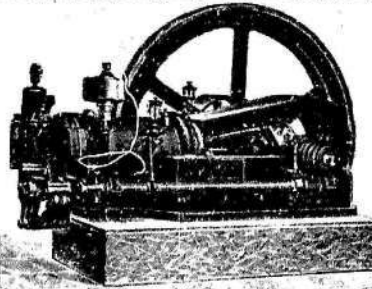
Emanuel & Oskar Kraus

TRST,

Via S. Nicolò št. 2

Tehnični biro

ureditev kompletnih industrijskih naprav vseh vrst in električne luči in moči.

Glavno zastopstvo državanske tovarne motorjev na plin prej Moric Hille v Dresden. Najstarejša tovarna motorjev na nafto, sesalni plin, benzin, benzol in plin. Nad 10.000 motorjev v obratu. Izredna odlikovanja. Stroji za izdelovanje opeke, vseh vrst za ročni in parni obrat. Raznovrstni stroji za obdelovanje lesa od tvrdeke Adolf Aldinger v Obertürkheim pri Stuttgartu. Universalni strugalni stroji okrogle žage, vrtniki in izjedachi (Fräsmaschinen), razni brusilni stroji. Kompletno oprave za mizarke delavnice. Stroji za obdelovanje kovin, kovaške mize, vrtniki stroji, izjedachi itd.

Proračuni, ponudbe in tehnične informacije gratis in franko.